

RÄTTA SVAR

Delprov 1: ORD

1 A	11 A	21 D
2 B	12 D	22 B
3 D	13 A	23 A
4 D	14 C	24 C
5 A	15 E	25 B
6 B	16 C	26 D
7 A	17 E	27 C
8 B	18 D	28 E
9 D	19 C	29 A
10 A	20 A	30 B

Delprov 2: NOG

1 C	11 B
2 D	12 E
3 C	13 A
4 A	14 C
5 E	15 A
6 E	16 E
7 C	17 B
8 D	18 E
9 C	19 D
10 E	20 C

Delprov 3: LÄS

1 A	7 A	13 B	19 C
2 C	8 B	14 C	20 C
3 A	9 C	15 B	21 D
4 B	10 C	16 A	22 C
5 D	11 A	17 A	23 A
6 D	12 B	18 A	24 C

Delprov 4: DTK

1 D	11 D
2 C	12 C
3 A	13 C
4 C	14 C
5 B	15 D
6 E	16 D
7 D	17 E
8 D	18 D
9 B	19 D
10 D	20 C

VÄND

Högskoleprov

DELPROM 1: ORD

Anvisningar

Varje uppgift har överst ett ord understruket. Under det ordet står fem andra ord. Ett av orden betyder ungefär samma sak som det understrukna ordet eller anger betydelsen av det understrukna ordet.

Övningsexempel 1.

beklämd

- A bunden
- B skakad
- C uttröttad
- D hänsynslös
- E nedstämd

Beklämd betyder ungefär samma sak som nedstämd. Börja med att markera det rätta svaret i provhäftet. Därefter skriver du svaret på svarsblanketten. Om denna uppgift hade ingått i provet skulle du alltså ha skrivit så här på svarsblanketten.

1	2	3
E		

Övningsexempel 2.

ryssja

- A garnvinda
- B fiskeredskap
- C torkställning
- D säng
- E smideshärd

En ryssja är ett fiskeredskap. Fiskeredskap är svarsförslag B. Om uppgiften hade ingått i provet skulle du ha skrivit B på svarsblanketten.

1	2	3
E	B	

Skriv alla svar på svarsblanketten.

Skriv tydligt.

Om du inte kan lösa en uppgift bör du ändå besvara uppgiften genom att försöka bedöma vilket svarsförslag som verkar bäst eller rimligast. Inget poängavdrag sker om du svarar fel.

På nästa sida börjar provet som innehåller 30 uppgifter.

PROVTID: 15 minuter.

VÄND INTE BLAD FÖRRÄN PROVLEDAREN SÄGER TILL!

1. evolution

- A utveckling
B överföring
C undantag
D värdering
E händelse

2. flexibel

- A opålitlig
B anpassbar
C påtaglig
D uthållig
E obestämd

3. perception

- A förväning
B övertygelse
C upprepning
D varseblivning
E förkroppsrigande

4. entlediga

- A belöna
B uppleva
C sakna
D avskeda
E utlysa

5. besman

- A våg
B glas
C sticka
D paddel
E smideshärd

6. retarderad

- A förlorad
B födröjd
C förintad
D försummad
E fördärvad

7. mångla

- A sälja
B lura
C utöka
D fördela
E betala

8. hypotek

- A skuld
B inteckning
C ersättning
D avkastning
E gåva

9. sanera

- A frigöra
B bevara
C torrlägga
D rengöra
E förstöra

10. cinnober

- A färgämne
B stenfrukt
C krukväxt
D ostsort
E möbelstil

11. najad

- A naturväsen
B tjänstekvinna
C diktverk
D ordlek
E luftström

12. sufflera

- A påverka
B ersätta
C tillreda
D viska
E gissa

13. statisk

- A stillastående
B tryckande
C tilltagande
D beräknande
E betecknande

14. oligarki

- A laglöshet
B skräckvälde
C fåmannavälde
D manssamhälle
E jämställdhet

15. dobbleri

- A smicker
B förtryck
C efterapning
D bötesstraff
E hasardspel

FORTSÄTT PÅ NÄSTA SIDA

16. analog

- A enkel
B nödvändig
C likartad
D obegränsad
E ungefärlig

17. anemi

- A bannlysnings
B frigörelse
C förlamning
D stilbrott
E blodbrist

18. joyful

- A ödesdiger
B äventyrlig
C fyllig
D gladlynt
E oblyg

19. liturgi

- A ordkonst
B bevisföring
C gudstjänstordning
D klagovisa
E rättslära

20. diskonto

- A räntesats
B sparform
C gränsvärde
D växel
E insats

21. profitera

- A förutsäga
B utöva
C bistå
D utnyttja
E förebygga

22. habitué

- A tusenkonstnär
B stamgäst
C missbrukare
D modelejon
E medhjälpare

23. enrollera

- A inskriva
B uppkalla
C bortföra
D underteckna
E överlåta

24. caustik

- A tillfälligt
B knipslug
C frätande
D argsint
E klibbig

25. ovarium

- A fiskdamm
B äggstock
C växtsamling
D förspel
E tandröta

26. ackreditera

- A berömma
B tillgodose
C avslöja
D bemynäiga
E förolämpa

27. oral

- A dödlig
B livlig
C muntlig
D andlig
E skriftlig

28. bisarr

- A elak
B inskränkt
C häftig
D tvetydig
E underlig

29. kontusion

- A sårskada
B avrätnings
C sammankomst
D ytterlinje
E förstöring

30. auskultera

- A intyga
B avlyssna
C invänta
D överklaga
E överlämna

PROVET ÄR SLUT. OM DU HAR TID ÖVER, GÅ TILLBAKA OCH
KONTROLLERA DINA SVAR.

Högskoleprov

Anvisningar

Varje uppgift inleds med en fråga. Därefter följer två påståenden, (1) och (2), som innehåller olika slags information. Uppgiften är att avgöra hur mycket information som behövs för att besvara frågan. Uppgifterna besvaras genom att du anger vilket eller vilka av påståendena du behöver använda. Pröva noggrant de olika svarsförslagen innan du besvarar uppgiften.

Svarsförslagens innehörd

- A i (1) men ej i (2) = Den information som ges i (1) är tillräcklig. Enbart informationen i (2) räcker inte till.
- B i (2) men ej i (1) = Den information som ges i (2) är tillräcklig. Enbart informationen i (1) räcker inte till.
- C i (1) tillsammans med (2) = För att få tillräcklig information måste man använda både påstående (1) och (2). Enbart (1) eller enbart (2) ger ej tillräcklig information.
- D i (1) och (2) var för sig = Antingen (1) eller (2) kan användas, eftersom båda var för sig innehåller tillräckligt mycket information.
- E ej genom de båda påståendena = Inte ens genom att utnyttja både (1) och (2) kan man få tillräcklig information.

Övningsexempel

Hur många fler koppar kaffe får man av en burk om man minskar kaffetillsatsen från 7 gram till 6 gram per kopp?

- (1) Kaffet i burken räcker till precis 60 koppar om man beräknar 7 gram per kopp.
- (2) Burken innehåller 420 gram kaffe.

Tillräcklig information för lösningen erhålls

- A i (1) men ej i (2)
- B i (2) men ej i (1)
- C i (1) tillsammans med (2)
- D i (1) och (2) var för sig
- E ej genom de båda påståendena

Informationen i (1) räcker för att besvara frågan. Informationen i (2) är också tillräcklig. Svarsförslag D är alltså rätt. Om uppgiften hade ingått i provet skulle du ha skrivit så här på svarsblanketten.

1	2	3
D		

Skriv alla svar på svarsblanketten. Skriv tydligt.

Om du inte kan lösa en uppgift bör du ändå besvara uppgiften genom att försöka bedöma vilket svarsförslag som verkar bäst eller rimligast. Inget poängavdrag sker om du svarar fel.

På nästa sida börjar provet som innehåller 20 uppgifter.

PROVTID: 40 minuter.

VÄND INTE BLAD FÖRRÄN PROVLEDAREN SÄGER TILL!

1. Hur mycket satsades på undervisningen i Sverige 1974/75 räknat per invånare?

- (1) 1974/75 satsades 11 miljarder kronor på undervisningen vilket var 414 kronor mera per invånare jämfört med 1970/71.
- (2) 1970/71 satsades totalt 7 miljarder kronor på undervisningen vilket motsvarade 973 kronor per invånare.

Tillräcklig information för lösningen erhålls

- A i (1) men ej i (2)
- B i (2) men ej i (1)
- C i (1) tillsammans med (2)
- D i (1) och (2) var för sig
- E ej genom de båda påståendena

2. Vilken vara är dyrast A eller B?

- (1) A är dyrare än medelvärdet av priset på varan A och varan B.
- (2) B är billigare än medelvärdet av priset på varan A och varan B.

Tillräcklig information för lösningen erhålls

- A i (1) men ej i (2)
- B i (2) men ej i (1)
- C i (1) tillsammans med (2)
- D i (1) och (2) var för sig
- E ej genom de båda påståendena

3. Hur många procent av Sveriges invånare var år 1978 kvinnor i åldersgruppen 20-39 år?

- (1) 50,4 procent av invånarna var kvinnor. 25,8 procent av kvinnorna var yngre än 20 år.
- (2) 49,6 procent av invånarna var män. 53,7 procent av kvinnorna var yngre än 40 år.

Tillräcklig information för lösningen erhålls

- A i (1) men ej i (2)
- B i (2) men ej i (1)
- C i (1) tillsammans med (2)
- D i (1) och (2) var för sig
- E ej genom de båda påståendena

4. Vid betygsättning används en femgradig skala (1-5). Vad är betygsmedelvärdet i matematik i hela klassen?

- (1) Om man räknar bort Pelle, som har en 4:a, är betygsmedelvärdet 3,2 för resten av klassen. Totala antalet elever är 16.
- (2) Sju elever har högre betyg än 3. Fyra elever har lägre betyg än 3. Antalet elever med betyget 3 utgör $5/16$ av klassen.

Tillräcklig information för lösningen erhålls

- A i (1) men ej i (2)
- B i (2) men ej i (1)
- C i (1) tillsammans med (2)
- D i (1) och (2) var för sig
- E ej genom de båda påståendena

5. Ett krisföretag friställde en del av de anställda och införde 4-dagarsvecka för de övriga. Hur många var anställda före friställningen?

- (1) 25 procent av de anställda friställdes. 90 procent av de friställda var män.
- (2) $\frac{3}{4}$ av de anställda kom att arbeta 4-dagarsvecka. Av de friställda var 10 procent kvinnor.

Tillräcklig information för lösningen erhålls

- A i (1) men ej i (2)
- B i (2) men ej i (1)
- C i (1) tillsammans med (2)
- D i (1) och (2) var för sig
- E ej genom de båda påståendena

6. Samtliga orter i Sverige ligger över medelvattenståndet i havet. Hur många meter över havet ligger Jokkmokk?

- (1) Karesuando ligger 71 m högre över havet än vad Jokkmokk gör och 320 m högre över havet än vad Haparanda gör.
- (2) Haparanda och Kalmar ligger båda lika högt över havet. Jokkmokk ligger 249 m högre över havet än vad både Haparanda och Kalmar gör.

Tillräcklig information för lösningen erhålls

- A i (1) men ej i (2)
- B i (2) men ej i (1)
- C i (1) tillsammans med (2)
- D i (1) och (2) var för sig
- E ej genom de båda påståendena

FORTSÄTT PÅ NÄSTA SIDA

7. Dagspressen delas in i landsortspress och storstadspress. Dessutom delas storstadspressen in i morgontidningar och kvällstidningar. Hur stor andel av dagspressen utgörs av storstadspressens kvällstidningar?

- (1) 49 procent av dagspressen är landsortspress.
- (2) Storstadspressens morgontidningar utgör 25 procent av dagspressen.

Tillräcklig information för lösningen erhålls

- A i (1) men ej i (2)
- B i (2) men ej i (1)
- C i (1) tillsammans med (2)
- D i (1) och (2) var för sig
- E ej genom de båda påståendena

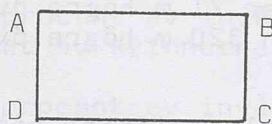
8. Vilken är ljudets hastighet i vatten?

- (1) Det tar en femtendedels sekund för ljudvågen från en undervattensexpllosion på 96 meters djup att nå upp till vattenytan.
- (2) På samma tid som ljudet hinner 17 m i luft hinner det 72 m i vatten. Ljudets hastighet i luft är 340 m/s.

Tillräcklig information för lösningen erhålls

- A i (1) men ej i (2)
- B i (2) men ej i (1)
- C i (1) tillsammans med (2)
- D i (1) och (2) var för sig
- E ej genom de båda påståendena

9. Hur lång är längsidan i rektangeln ABCD?

- (1) Summan av kortsidornas längd är 24 cm.
  - (2) Summan av två olika långa sidor är 75 procent av summan av längsidornas längd.
- A i (1) men ej i (2)
  - B i (2) men ej i (1)
  - C i (1) tillsammans med (2)
  - D i (1) och (2) var för sig
  - E ej genom de båda påståendena

10. En myntsamling består av svenska och utländska guld- och silvermynt. Hur många svenska guldbrynt finns i samlingen?

- (1) I myntsamlingen finns 98 utländska guldbrynt och 520 svenska silvermynt.
- (2) Av de 1 140 utländska mynten är 1 042 silvermynt.

Tillräcklig information för lösningen erhålls

- A i (1) men ej i (2)
- B i (2) men ej i (1)
- C i (1) tillsammans med (2)
- D i (1) och (2) var för sig
- E ej genom de båda påståendena

11. En vara rabatterades med 20 procent. Hur mycket kostade varan efter nedsättningen?

- (1) Priset på varan blev $\frac{4}{5}$ av det ursprungliga priset.
- (2) Prisnedsättningen på varan var 25 kr.

Tillräcklig information för lösningen erhålls

- A i (1) men ej i (2)
- B i (2) men ej i (1)
- C i (1) tillsammans med (2)
- D i (1) och (2) var för sig
- E ej genom de båda påståendena

12. En bil deltar i ett landsvägslopp. Hur långt är loppet?

- (1) 20 procent av körsträckan körs med 80 procent av maxhastigheten på 1 timme och 30 minuter.
- (2) 80 procent av körsträckan körs med 60 procent av maxhastigheten på 8 timmar.

Tillräcklig information för lösningen erhålls

- A i (1) men ej i (2)
- B i (2) men ej i (1)
- C i (1) tillsammans med (2)
- D i (1) och (2) var för sig
- E ej genom de båda påståendena

FORTSÄTT PÅ NÄSTA SIDA

13. Hur många kunder stod i kön kl 14.00?

- (1) Mellan kl 14.00 och 14.10 expedierades 16 personer och 18 nya ställde sig i kön. Därmed ökade kön med 10 procent.
- (2) Mellan kl 14.00 och 14.15 expedierades dubbelt så många som de nytillkomna i kön. Då minskade kön med 19 personer.

Tillräcklig information för lösningen erhålls

- A i (1) men ej i (2)
 B i (2) men ej i (1)
 C i (1) tillsammans med (2)
 D i (1) och (2) var för sig
 E ej genom de båda påståendena

14. Ett kärl som har formen av en rät cylinder används för förvaring av vätskor. Hur mycket vätska rymmer kärllet?

- (1) Kärlets inre radie är 5 cm.
 (2) Förhållandet mellan innermåtten höjd och diameter är 3:2.

Tillräcklig information för lösningen erhålls

- A i (1) men ej i (2)
 B i (2) men ej i (1)
 C i (1) tillsammans med (2)
 D i (1) och (2) var för sig
 E ej genom de båda påståendena

15. En påse innehåller sju frukter av tre olika sorter; apelsiner, päron och äpplen. Hur många apelsiner finns det i påsen?

- (1) Det finns fler apelsiner än päron och fler päron än äpplen.
 (2) Det finns olika många av varje fruktsort.

Tillräcklig information för lösningen erhålls

- A i (1) men ej i (2)
 B i (2) men ej i (1)
 C i (1) tillsammans med (2)
 D i (1) och (2) var för sig
 E ej genom de båda påståendena

16. Hur stor andel av omsättningen på V65 betalades tillbaka till spelarna som vinst under den aktuella dagen?

- (1) Omsättningen uppgick till 12,9 miljoner kronor och antalet inlämnade rader var 21,5 miljoner.
- (2) Antalet vinstrader var 15 050 vilket var 0,07 pro-mille av antalet inlämnade.

Tillräcklig information för lösningen erhålls

- A i (1) men ej i (2)
- B i (2) men ej i (1)
- C i (1) tillsammans med (2)
- D i (1) och (2) var för sig
- E ej genom de båda påståendena

17. Kan man säga vem/vilka som är yngst av Johan, Fredrik och Yngve?

- (1) Johan är född år 1893. Fredrik är född samma år som Yngve.
- (2) Fredrik är född året före Johan. Yngves och Johans sammanlagda ålder är lika med Johans och Fredriks sammanlagda ålder.

Tillräcklig information för lösningen erhålls

- A i (1) men ej i (2)
- B i (2) men ej i (1)
- C i (1) tillsammans med (2)
- D i (1) och (2) var för sig
- E ej genom de båda påståendena

18. Med hur många procent höjdes timlönen?

- (1) Det indextal som svarar mot timlönen höjdes med 12 enheter.
- (2) Timlönen steg med 4,60 kr vilket var 12 procent mindre än väntat.

Tillräcklig information för lösningen erhålls

- A i (1) men ej i (2)
- B i (2) men ej i (1)
- C i (1) tillsammans med (2)
- D i (1) och (2) var för sig
- E ej genom de båda påståendena

19. Albert, Bertil och Charlotta plockade äpplen i en korg. Hur många äpplen plockades av Charlotta?

- (1) Albert och Bertil plockade tillsammans lika många äpplen som Charlotta. Bertil och Charlotta plockade tillsammans dubbelt så många äpplen som Albert. Albert plockade 10 äpplen mera än Bertil.
- (2) Charlotta plockade 20 äpplen mer än Bertil som i sin tur plockade hälften så många äpplen som Albert. Sammanlagt plockades 60 äpplen.

Tillräcklig information för lösningen erhålls

- A i (1) men ej i (2)
- B i (2) men ej i (1)
- C i (1) tillsammans med (2)
- D i (1) och (2) var för sig
- E ej genom de båda påståendena

20. Enligt en utarbetad prognos för tioårsperioden 1980-1990 kommer ett visst företag att öka antalet anställda. Hur många antas vara anställda den 1:a januari 1989?

- (1) Under 1979 ökade antalet anställda med 30 personer och därefter beräknas ökningen bli 10 personer per år.
- (2) Den procentuella ökningen av personalen från 1 januari 1979 till 1 januari 1989 beräknas vara 75 procent. Den 1 januari 1985 beräknas företaget ha 240 anställda.

Tillräcklig information för lösningen erhålls

- A i (1) men ej i (2)
- B i (2) men ej i (1)
- C i (1) tillsammans med (2)
- D i (1) och (2) var för sig
- E ej genom de båda påståendena

PROVET ÄR SLUT. OM DU HAR TID ÖVER, GÅ TILLBAKA OCH KONTROLLERA DINA SVAR.

Högskoleprov**DELPORV 3: LÄS****TEXTHÄFTE****Anvisningar**

Läsförståelseprovet består av ett *texthäfte* och ett *uppgiftshäfte*. Texthäftet innehåller texter från olika ämnesområden. Texterna är skrivna av olika författare och är ibland bearbetade för att passa in i provet.

I detta prov gäller det att ta del av en text och besvara uppgifter i anslutning till texten. Ett sätt att lösa provet kan vara att först läsa texten och sedan besvara uppgifterna som hör till texten. Ett annat kan vara att läsa uppgifterna först och sedan läsa igenom texten för att kunna besvara uppgifterna.

OBSERVERA ATT ALLA UPPGIFTER SKALL BESVARAS UTIFRÅN TEXTEN.

TAG FRAM UPPGIFTSHÄFTET. LÄS IGENOM ANVISNINGarna.

VÄND INTE BLAD FÖRRÄN PROVLEDAREN SÄGER TILL!

Företagsbestraffning

Enligt svensk rätt gäller att s k juridiska personer (aktiebolag, handelsbolag m fl sammanslutningar) inte kan dömas till straff. Om ett brott begås i ett företags verksamhet, riktas straffanspråken mot den fysiska person i företaget som svarat för den brottsliga verksamheten. Vissa andra sanktioner, som förverkande, vite och administrativa avgifter, kan dock riktas mot företaget som sådant.

I ett remissvar stöder nu BRÅ (Brottsförebyggande rådet) tanken att man bör införa ett korporativt ansvar som en reell straffrättslig ansvarsform. Frågan om ett korporativt ansvar rör emellertid inte bara problemet att införa en ny sanktion, böter mot företag, men i hög grad också problemet om hur reglerna om ansvar bör utformas. Hur skall dessa utformas för att täcka olika fall av s k kumulativ skuld, dvs situationer där den straffvärda effekten orsakats av flera personers delhandlingar som kanske i och för sig endast är lindrigt klandervärda men där den totala effekten ändå är allvarlig?

I Sverige har frågan utretts sedan år 1973. Utredningsarbetet har resulterat i två promemorior (Ds Ju 1978:5), (Ds Ju 1979:10). I promemorian DS Ju 1979:10 presenteras hur företagsböter kan föras in som en ansvarsform i några lagar på specialstraffrättens område. BRÅ menar att ett kriminalpolitiskt behov av en korporativ ansvarsform föreligger vid en mängd olika former av brott och anser därför att man allvarligt bör överväga om man kan föra in en generell och effektiv straffrättslig sådan ansvarsform.

I flera av de lagar som man i nämnda promemoria föreslår kompletterade med företagsböter som sanktion finns emellertid s k subsidiaritetsklausuler, som innebär att straffbestämmelserna i lagen inte gäller när ansvar för gärningen kan ådömas enligt brottsbalken. I promemorian pekas på hur straffbestämmelserna i livsmedelslagen har underordnats bestämmelserna i brottsbalken om spridande av gift eller smitta och om vårdslöshet med gift eller smittämne. Detta visar för övrigt att en generell lösning i brottsbalken mycket väl kan försvaras. BRÅ anser det stötande att ett företag skulle undgå ansvar i form av företagsböter, om gärningen är av så allvarligt slag att en bestämmelse i brottsbalken tar över en bestämmelse i specialstraffrätten. Mycket av värdet med en korporativ ansvarsform skulle på detta sätt gå förlorat.

BRÅ anser vidare att en sanktion av typ företagsböter i princip bör göras obligatorisk men kompletteras med bestämmelser som närmare klargör när åklagaren kan underlåta att väcka talan mot företaget och när domstolen äger rätt att ge påföljdseftergift eller nedsätta påföljd. En åtalsbegränsningsregel bör avskilja bl a sådana fall där gärningen inte kan sägas ha utförts på företagets vägnar och fall som bör anses som ringa.

I promemorian Ds Ju 1979:10 föreslås att företagsböter skall utdömas i form av dagsböter. Det diskuteras därvid om man vid straffmätningen bör bestämma böterna med utgångspunkt i företagets förmögenhet eller vinst. Samtidigt pekas i promemorian på behovet av att denna och andra frågor, bl a behandlingen av konkursbolag, utreds närmare av ekonomisk expertis.

BRÅ pekar på att man kanske inte för en korporativ ansvarsform bör välja enbart en ekonomisk sanktion av typ företagsböter. Vid sidan härav kan man också tänka sig andra sanktioner såsom varning, övervakning genom t ex särskilt tillsatt revisor, näringsförbud, publicitetsåtgärder etc.

BRÅ anser att tiden nu är mogen för statsmakterna att ta ställning till de administrativa sanktionssystemens framtidiga plats i det svenska rättsystemet.

BRÅ-apropå nr 4, 1979. (Utdrag ur remissvar.)

Interferon - 80-talets undermedel?

Interferon har kallats 80-talets undermedel men klart är att under 80-talet kommer man att klara ut vad det är för ett medel. Det beror på att det nu börjar tillverkas i allt större skala. Tidigare fick man fram ett gram interferon i hela världen per år! Och det räckte till några hundratals patienter. Det nya och glädjande med detta mycket omskrivna medel mot virussjukdomar och vissa tumörformer är att man nu börjat tillverka det enligt flera metoder och på flera platser, inte bara i Helsingfors.

Interferon är en hormonliknande substans, ett kroppseget äggviteämne som alltid finns i kroppen men i minimala mängder och som mobiliseras vid virusinfektioner. Det är artspecifikt, vilket betyder att försök med mänskligt interferon endast kan användas på mänskliga och inte vid djurförsök. Men i detta ingår den gynnsamma bilden att interferon knappast ger några biverkningar.

Engelsmannen Alick Isaacs och schweizaren Jean Lindenmann isolerade interferon 1957. Det har sagts att forskningsresultat från hela världen (Sverige ligger här klart i täten och kommer att så göra om vi får ordentlig tillgång till interferon) tyder på att ämnet kan bli den största medicinska upptäckten sedan penicillinet och ett effektivt vapen mot ett helt spektrum av sjukdomar, virussjukdomar och cancerformer, som hittills visat sig mycket svåra att behandla. Forskarna är i sina bedömningar mycket försiktiga, det har hittills funnits så lite interferon att prövningarna är mycket få, men förhoppningarna kan sägas vara större än vad gäller nästan alla andra ämnen.

Det finns något som kallas virusinterferens, vilket enkelt uttryckt innebär att närvaron av ett virus interfererar, ingriper i verkningarna av ett annat virus i kroppen. Ett första virusangrepp skapar en beredskap mot nästkommande virusanfall. Interferon finns från början i den mänskliga cellen, men det är först när virus tränger in i cellen som den börjar tillverka interferon på allvar i verksamma mängder.

När man fått klart för sig att kroppen bildar ett eget ämne mot virus kom tanken att denna substans, interferon, isolerad och tillverkad på laboratorievis, skulle kunna bli ett vapen mot virussjukdomar på liknande sätt som antibiotika mot bakteriesjukdomar.

Det har visats att interferon är effektivt mot virussjukdomar, övre luftvägsinfektioner, influensa och vanlig förkylning, vissa virussjukdomar hos nyfödda, ögoninfektioner, kronisk gulsot, bältros, vattkoppor och

andra infektioner av herpes-virus. Men detta att använda interferon mot t ex förkylning är på tok för dyrbart när det finns så litet interferon.

Det är tillgången på interferon som är nyckeln i detta 80-talets medicinska drama. I England och Israel planeras nya tillverkningsmetoder bl a på bindvävsceller, fibroblaster. I Sverige planeras att tillverka interferon med bas i de regionala blodcentraler som finns för Uppsala-Stockholm-Örebro-regionerna. I Umeå arbetar man nu på utvinning av "naturligt" interferon ur blod från blodgivningen vid regionsjukhusen i norr. Men den överskuggande nyheten är rapporten från den schweiziske forskaren Charles Weissman som funnit ett sätt att tillverka interferon med hjälp av hybrid-DNA-teknik, gentechnik, även kallad genmanipulation. Troligt är att vi i Sverige hade varit lika långt framme om inte välmenande men oinitierade politiker hade hindrat gentechniken från att slå igenom även här.

Heng Österberg. Cancer nr 1, 1980.

Undervisning av utvecklingsstörda i England

Det engelska skolsystemet skiljer sig i många avseenden från det svenska. Framför allt gillar inte engelsmännen alltför mycket av centralstyrning och konformitet. Som en följd av detta saknar man motsvarighet till vår skolöverstyrelse och våra länsskollämnader.

Till fördelarna hör att varje skolkommun kan forma sitt skolväsen som den finner lämpligast med hänsyn till ortens krav och även lätt anpassa sig till de växlingar i förhållanden som kan uppstå utan att fråga statliga myndigheter om lov. Nya idéer kan därför prövas utan alltför mycket av byråkratiskt krångel. Hur skollokalerna skall utformas är skoldistrikts egen affär.

Till nackdelarna hör att undervisningsstandarden kan växla från skolkommun till skolkommun beroende på bl a de kommunala anslagens storlek, skolstyrelsernas intresse och skolledningens skicklighet att hävda sina intentioner.

För undervisningen av de förståndshandikappade gäller 1970 års The Education of Mentally Handicapped Children Act. Undervisnings- och utbildningsförhållandena för de utvecklingsstörda växlar i än högre grad än för de normalbegåvade. Av denna orsak har den engelske utbildningsministern i november 1973 tillsatt en kommitté av ett 25-tal experter för att undersöka förhållandena och föreslå åtgärder till förbättring.

Mental Retardation och Mental Subnormality är de engelska beteckningarna på psykiskt utvecklingsstörda. Som allmän beteckning på försenad förståndsutveckling täcker de engelska uttrycken väl de svenska. När det ändå gäller tillämpningen av den engelska motsvarigheten till omsorgslagen i fråga om undervisningen av de utvecklingsstörda är det intressant att märka att undervisningsformen grundsärskola saknas därför att man i specialskola för förståndshandikappade endast tar emot barn med intelligenskvot under 50/55. Sålunda finns endast motsvarigheten till träningsskola. Denna skolform är dock uppdelad för två utvecklingsnivåer: Mildly Educationally Subnormal, förkortat till ESN (M), och Severely Educationally Subnormal, förkortat till ESN (S).

De elever som i Sverige går i grundsärskola betecknas i England som "slow learners" eller "slow developers" och undervisas i grundskolans hjälppklasser.

Till gruppen ESN (S) räknar man de psykiskt svagast begåvade men också barn med svåra komplicerade handikapp, vars begåvning kan ligga på en högre nivå. Det är alltså inte begåvningshandikappet i sig själv som är avgörande utan behovet av extra hjälp och extra anordningar i undervisningen, t ex små klasser, extra pedagogiska och andra hjälpmedel, talterapi, sjukgymnastik, elevassistans.

Motsvarigheten till PBU (Psykisk Barn- och Ungdomsvård) kallas i England Assessment Centres. Det skall finnas Assessment Centres i varje distrikt. Distrikten är en form av storkommuner, som närmast motsvarar våra lanting. Den lokala skolstyrelsen i distriktet har ett delansvar för att Assessment Centres inrättas och förses med pedagogisk och psykologisk sak-kunskap. Centralerna skall dessutom anknytas till lämpliga skolenheter för observation av de elever som är föremål för centrets åtgärder. I de center-anknytna klasserna skall lämpliga studieprogram upprättas och utprövas, och lärarna skall dessutom medverka i det av behandlingsteamet uppgjorda pro-grammet. Elevernas utveckling och behandling följs från centralen på ett mera intimt sätt och ofta under längre tid än vad som i allmänhet sker i Sverige. Detta gäller iakttagelser i Sheffield och Manchester - framför allt Sheffield är ett ordinärt skoldistrikt med 560 000 invånare som dess-utom åtnjuter speciella bidrag från staten såsom försöksområde för handi-kappundervisningen.

Integrationsfrågan är i England lika aktuell som i Sverige. I Sheffield ansåg man sig ha kommit rätt långt i fråga om integration. Därmed menade man att skoldistriket helt svarade för undervisningen av de handikappade. Någon lokalintegration av den typ som finns i Sverige förekommer inte. Skolorna för de handikappade var helt avskilda även om skolor för normal-begåvade kunde ligga i närheten. Flertalet specialskolor låg i ett mycket vackert parkområde i det centrala Sheffield.

Gösta Nordfors, Skolledaren, nr 1, 1980.

Vad är fosterlandet?

Fosterland, vad är det? Är det det första hemlandet, det som förföljer oss i våra drömmar med halvt bortglömda dofter, färger? Eller är det rätt och slätt den plats där vi kan få vårt uppehälle? Kan vi kanske äga två eller flera med samma rangplats i våra hjärtan?

I "Vandringsfåglar" av Göran Blixt möter vi några män med olika grad av hemortsrätt i Finland. Man skriver 1778; man har en ödesdiger utvandring till Sverige, det lockande drömlandet, det hatade förtryckarlandet. En överdirektör Coskiander är på väg till Finland för att ta en välbehövlig titt på sina tjärbrännerier. Den akuta anledningen är att det har rapporterats oro i arbetarnas läger. Är det möjligt att de sviker honom, han som har beställning på 4 000 tunnor tjära? Han som ger arbete åt tusen man, skulle han så illa lönas?

Gustaf Mauritz Armfelt likaledes på väg från Sverige spärrar hans fartyg och stiger ombord för att prata bort en stund. Armfelt, som för tillfället är i onåd, har tagit avsked ur armén. I framtiden vill han helt och fullt bli en son av Finland. Han försöker få Coskiander att fatta, att tjärdalar-na ligger på fel sida om Bottenviken. Det guld som tjäran ger borde inte lämna landet och hamna hos en person vars lojalitet följer penningpåsarna. Armfelt begär att Coskiander ska bestämma sig: vilken sida är hans, den dag det blir allvar av planerna att lösrycka Finland från Sveriges välide?

Det valet är omöjligt, direktörens fosterland är Sverige. Men om så hela världen stänger sin dörr för honom kommer han alltid att ha jord, vatten och virke i Finland. Arbetarna glömmer han. När han kommer fram finns det inte kvar längre. Tjärdalarna är öde och tillbommade, liksom bondgårdarna har de lämnats åt sitt öde.

Finland förlorar i dessa år inte bara sin ungdom, vandringsfåglarna som sover på Åbos bryggor för att få plats på båt till Sverige, nej, också bönder bryter upp, tar med sig familj och kreatur för att bli rika i Sverige. En grupp som ser längre är studenterna. De genomskådar lärarstab-en som talar högstämt om Finland men smeker sina svenska ordnar.

Göran Blixt har här, liksom i sina föregående radiopjäser, intresserat sig för individerna som bärare av idéer. De är hemfallna åt missförstånd och laster som får sitt intresse först i det politiska sammanhanget. Nära oss kommer de inte.

Vad som däremot kommer nära är miljön, historien. De finska skogarna lever som en hemlighetsfull skrämmaende djungel, de finska nybyggarna omnämns som naturväsen besläktade med isolerade indianstammar. De kryper på alla fyra när de brukar jorden, de har öron som lokaliseras ett skott på oändligt avstånd.

Och i öster ruvar Katarina, ärelysten och teatralisk. I väster hennes brev-vän "Gu", Gustav III, som hon inte kan förlikas med, men med vilken hon förbindligt diskuterar t ex barnuppfostran.

Harald Stjerne hade ansvarat för instuderingen och den präglades av omsorg och påhittighet. Stereoåtergivningen bidrog till den stundtals nästan skimrande miljökänslan, och rollbesättningen var utstuderad. Håkan Serner hade kanske den mest maktpåliggande uppgiften. Han var styckets betvingande berättare och samtidigt den gäfuelle betjanten som övermannas av sin samhörighet med det land han trodde sig ha glömt.

Radioteater: VANDRINGSFÄGLAR

Radiopjäs av Göran Blixt. Regi: Harald Stjerne. Personer: Överdirektören Coskiander - Jan Malmsjö; Betjanten Eld - Håkan Serner; Chefen för stadsvakten - Börje Mellvig; Studenten Gustaf Borg - Stefan Ekman; Lilius, emigrant och vägvisare - Torsten Wahlgren; Gustaf Mauritz Armfelt - Peder Falk; En slussvakt - Hans Jonsson; Leverantören - Ivar Wahlgren.

En pjäs i historisk klädnad om relationerna mellan Sverige och Finland men med många inslag som för tankarna till våra dagars debatt mellan länderna. En svensk pamp och storföretagare med stora affärer på gång i Finland möter en ung finsk student som kämpar för att hans land ska bli en verkligt fri nation.

Recension av Margaret Stenström i Svenska Dagbladet 27 november 1979.

Högskoleprov

DELPROV 4: DTK

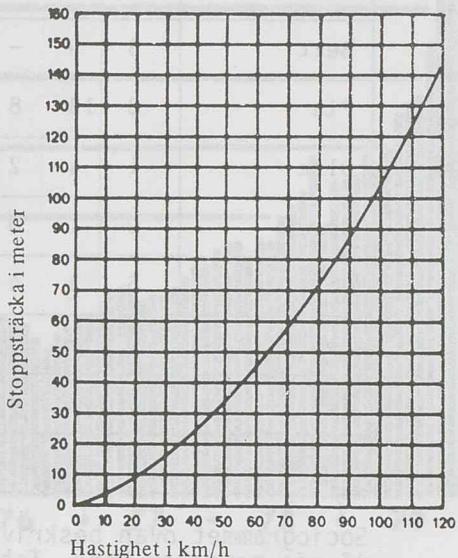
Anvisningar

Detta prov är uppbyggt kring ett antal diagram, tabeller och kartor. Till dessa finns uppgifter. Varje uppgift består av en fråga som du skall besvara genom att läsa och tolka diagram, tabeller eller kartor. Under varje fråga finns fem svarsalternativ, varav ett är det riktiga.

Övningsexempel

Antag att två bilar, var och en med en hastighet av 100 km/h, riskerar att kollidera kylare mot kylare. Hur lång är den minsta stoppsträckan de tillsammans behöver för att undvika kollision?

- A 90 m
- B 100 m
- C 105 m
- D 190 m
- E 210 m

Sambandet mellan hastighet och stoppsträcka.

I figuren kan man avläsa att stoppsträckan vid en hastighet av 100 km/h är ungefär 105 meter. För att undvika en kollision mellan de två bilarna måste den sammanlagda stoppsträckan vara minst 210 meter. Svarsförslag E är därför det riktiga. Om uppgiften hade ingått i provet skulle du ha skrivit E på svarsblanketten.

Skriv alla svar på svarsblanketten.

Skriv tydligt.

Om du inte kan lösa en uppgift bör du ändå besvara uppgiften genom att försöka bedöma vilket svarsförslag som verkar bäst eller rimligast. Inget poängavdrag sker om du svarar fel.

På nästa sida börjar provet som innehåller 20 uppgifter

PROVTID: 50 minuter

VÄND INTE BLAD FÖRRÄN PROVLEDAREN SÄGER TILL!

- A 5 procent
- B 15 procent
- C 30 procent
- D 50 procent
- E 65 procent

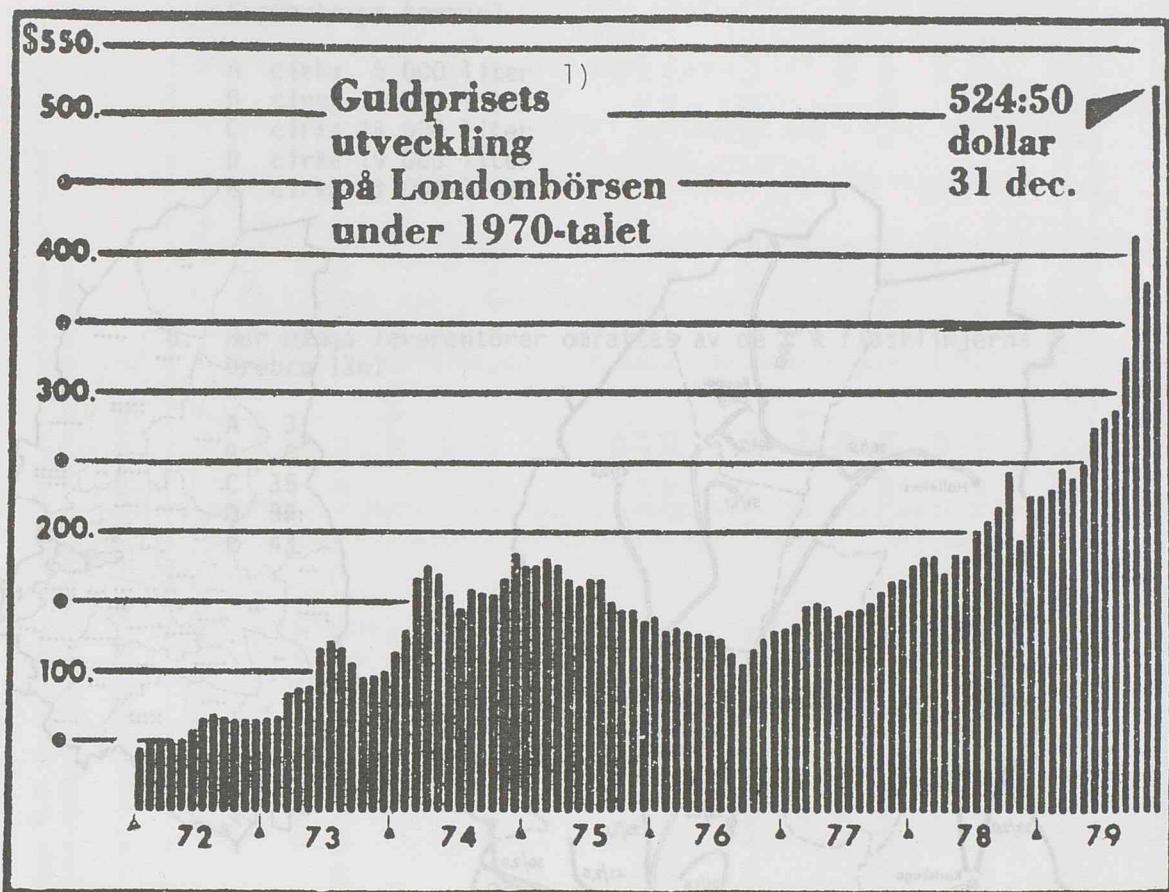
SOCIOGRAM

AVSÄNDARE	MOTTAGARE									SUMMA
	Kalle	Eva	Bert	Pia	Olle	Svea	Curt	Lena	Jan	
Kalle	-	3	5	8	2	0	7	0	11	36
Eva	1	-	4	19	7	2	5	4	8	50
Bert	3	9	-	12	3	2	4	1	5	39
Pia	8	13	8	-	5	3	3	1	13	54
Olle	1	4	2	2	-	3	5	1	6	24
Svea	0	1	0	4	1	-	3	1	4	14
Curt	5	3	4	2	3	5	-	4	8	34
Lena	0	2	0	1	0	0	3	-	4	10
Jan	8	8	4	8	3	3	4	6	-	44
SUMMA	26	43	27	56	24	18	34	18	59	305

Sociogrammet ovan beskriver ett diskussionspass som en grupp på nio personer hade. Tabellen visar dels hur många gånger varje person yttrade sig (avsändare), dels vem han/hon då vände sig till (mottagare).

- Vem är den mest frekvente mottagaren och vem är den mest frekvente avsändaren?
  - Kalle respektive Curt
  - Pia respektive Eva
  - Curt respektive Jan
  - Jan respektive Pia
  - Eva respektive Kalle
- Ungefär hur stor andel av Sveas inlägg var riktade till Pia?
  - 6 procent
  - 25 procent
  - 29 procent
  - 32 procent
  - 35 procent

GULDPRISET PÅ LONDONBÖRSEN 1972 - 1979

1) per ounce (31,1 g)

Källa: DN, 2 januari 1980.

3. Vilken månad har oftast haft det lägsta guldpriset varje kalenderår under tidsperioden 1972 till 1979?

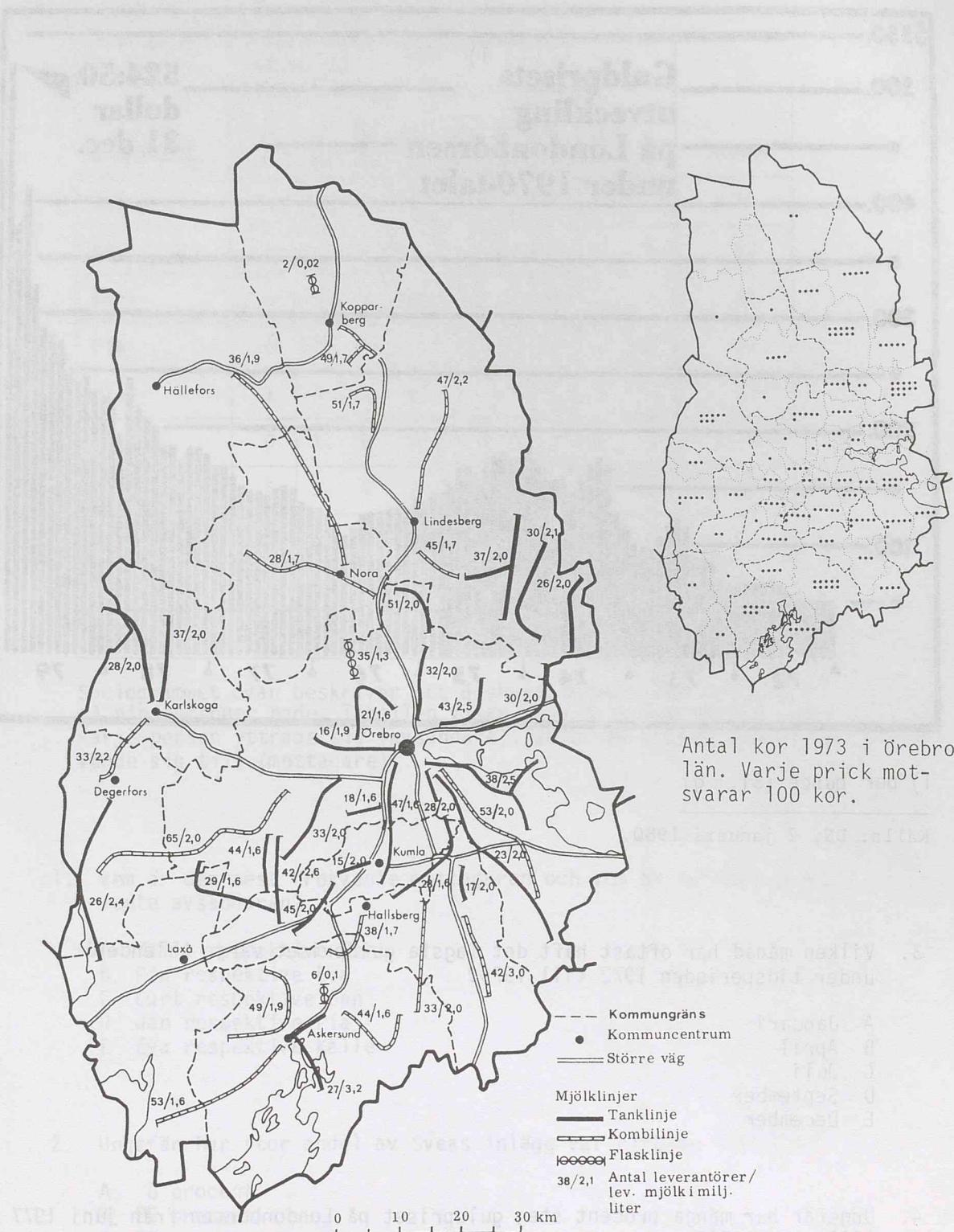
- A Januari
- B April
- C Juli
- D September
- E December

4. Ungefär hur många procent steg guldpriset på Londonbörsen från juni 1977 till mars 1978?

- A 5 procent
- B 15 procent
- C 30 procent
- D 50 procent
- E 65 procent

FORTSÄTT PÅ NÄSTA SIDA

MJÖLKPRODUKTION I DE OLika KOMMUNERNA I ÖREBRO LÄN

Antal kor 1973 i Örebro län. Varje prick motsvarar 100 kor.

Mjölklinjer i Örebro län 1973

Källa: Lantbruket i Örebro län. Lantbruksstyrelsens meddelande 1974:3, s 77 och 102.

STUDIECIRKUS 1 SAMMENFASSNING - LÄRVAL

Från den 10:e till den 14:e februari 1976
Hägerstensbadet, Stockholm

År 1976 studerade vi den svenska
marknaden för värdevaror och
värdevaror i landet.

År 1976 var det
en stor
årsstämma.

År 1976
var det
en stor
årsstämma.

År 1976
var det
en stor
årsstämma.

År 1976
var det
en stor
årsstämma.

År 1976
var det
en stor
årsstämma.

År 1976
var det
en stor
årsstämma.

År 1976
var det
en stor
årsstämma.

År 1976
var det
en stor
årsstämma.

År 1976
var det
en stor
årsstämma.

FORTSÄTT PÅ NÄSTA SIDA

5. Vilken är den genomsnittliga mjölk mängden per ko och år i Kopparbergs kommun?

- A cirka 5 000 liter
- B cirka 9 000 liter
- C cirka 14 000 liter
- D cirka 19 000 liter
- E cirka 23 000 liter

6. Hur många leverantörer omfattas av de s k flasklinjerna i Örebro län?

- A 3
- B 8
- C 35
- D 37
- E 43

Vilket är en marknadsmetod, som gör att företag kan
ta del av en konkurrens om marknaden?

Vilket är en marknadsmetod, som gör att företag kan
ta del av en konkurrens om marknaden?

Vilket är en marknadsmetod, som gör att företag kan
ta del av en konkurrens om marknaden?

Vilket är en marknadsmetod, som gör att företag kan
ta del av en konkurrens om marknaden?

Vilket är en marknadsmetod, som gör att företag kan
ta del av en konkurrens om marknaden?

Vilket är en marknadsmetod, som gör att företag kan
ta del av en konkurrens om marknaden?

Vilket är en marknadsmetod, som gör att företag kan
ta del av en konkurrens om marknaden?

Vilket är en marknadsmetod, som gör att företag kan
ta del av en konkurrens om marknaden?

Vilket är en marknadsmetod, som gör att företag kan
ta del av en konkurrens om marknaden?

Vilket är en marknadsmetod, som gör att företag kan
ta del av en konkurrens om marknaden?

STUDIECIRKLAR I SVERIGE 1970/71 - 1975/76

STUDIECIRKLAR (INNL. CIRKLAR I SVENSKA FÖR INVANDRARE) TILLHÖRANDE SÄTTENS UTRÄKSTÖDDA STUDIEFÖRBUND: VERKSÄMMHET
OCH STATUTSGIFTER 1970/71 - 1975/76

	1970/71	1971/72	1972/73	1973/74	1974/75	1975/76
SAMMONGÅENDE STUDIECIRKLAR						
Antal cirklar	197 716	222 513	233 654	244 166	278 512	291 938
Antal cirklar, indextal	100	113	118	123	141	148
Antal deltagare	1 964 518	2 190 997	2 279 021	2 326 634	2 628 310	2 726 414
Antal deltagare, indextal	100	112	116	118	134	139
Antal deltagare per cirkel	9,9	9,8	9,8	9,5	9,4	9,3
Antal studieintäkter ^{a)}	5 290 211	6 159 766	6 630 691	7 001 875	8 128 839	8 950 879
Statsutgifter (1 000-tal kr)						
löpande priser	129 457	148 674	220 238	257 262	312 071	407 428
fasta priser	129 457	143 231	193 871	218 574	234 817	277 729
indextal	100	110	150	169	181	215
DÄRAV						
STUDIECIRKLAR I KULTURÄMNEN^{b)}						
Antal cirklar	59 058	65 636	73 524	81 984	92 631	102 066
Antal cirklar, indextal	100	111	124	139	157	173
Andel (%) av totala antalet cirklar	29,9	29,5	31,5	33,6	33,3	35,0
Antal deltagare	620 644	685 538	765 478	839 381	933 659	1 007 267
Antal deltagare, indextal	100	110	123	135	150	162
Antal deltagare per cirkel	10,5	10,4	10,4	10,2	10,1	9,9
Andel (%) av totala antalet deltagare	31,6	31,3	33,6	36,1	35,5	36,9

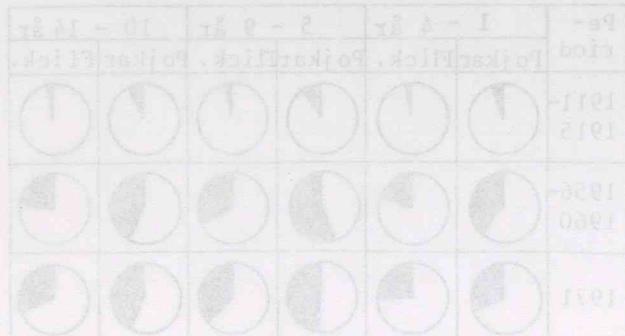
Källor: Budgetredovisningen, Utbildningsstatistik 1970 - 1974. Uppgifter för 1975/76 från Statistiska centralbyrån.

Noter:

- a) Totala antalet studietimmer utom för cirklar i svenska för invandrare för vilka endast timmar med statsbidrag ingår.
- b) Cirklar i litteratur, konst, teater, film, musik. 1975/76 infördes en ny ämneskod. Av denna ingår här ämnesgruppen estetiska ämnen samt undergruppen litteratur i ämnesgruppen beteendevetenskap.

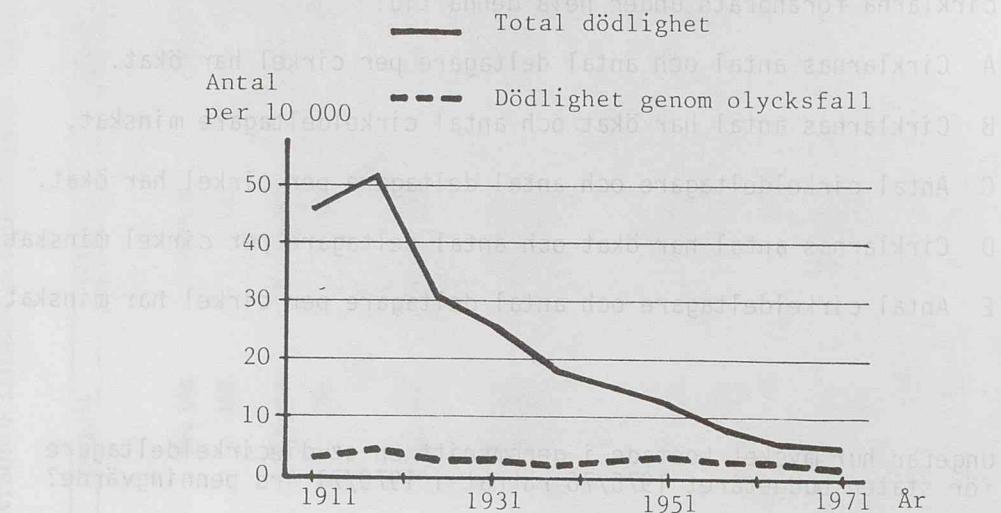
BARNADJORTHELEN I SERIE 1971 - 1972

7. Statistik angående antal studiecirklar, antal studiecirkeldeltagare, antal deltagare per studiecirkel m m visar utvecklingen under perioden 1970/71 – 1975/76. Hur har studiecirklarna förändrats under hela denna tid?
- Cirklarnas antal och antal deltagare per cirkel har ökat.
  - Cirklarnas antal har ökat och antal cirkeldeltagare minskat.
  - Antal cirkeldeltagare och antal deltagare per cirkel har ökat.
  - Cirklarnas antal har ökat och antal deltagare per cirkel minskat.
  - Antal cirkeldeltagare och antal deltagare per cirkel har minskat.
8. Ungefär hur mycket kostade i genomsnitt en studiecirkeldeltagare för staten budgetåret 1975/76 räknat i 1970/71 års penningvärde?
- 25 kronor
  - 50 kronor
  - 75 kronor
  - 100 kronor
  - 125 kronor

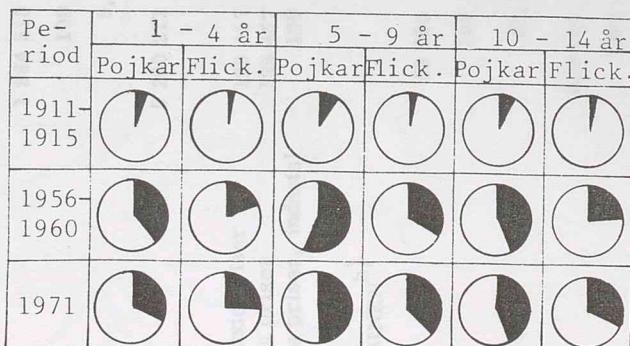
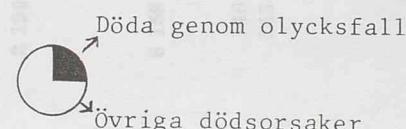

FORTSÄTT PÅ NÄSTA SIDA

BARNADÖLIGHETEN I SVERIGE 1911 - 1971

Totala dödigheten och dödigheten genom
olycksfall per 10 000 barn 1 - 14 år,
1911-1971.

Totaldödliget i åldersgrupperna 1 - 4,
5 - 9 och 10 - 14 år och därav andelen
döda genom olycksfall under tre olika
tidsperioder under 1900-talet.

Källa: Råd och Rön, 1/75.

9. Inom vilken grupp var andelen dödsolycksfall av samtliga dödsfall **lägst** under de redovisade tidsperioderna?

- A Pojkar 1 - 4 år
B Flickor 1 - 4 år
C Pojkar 5 - 9 år
D Flickor 5 - 9 år
E Pojkar 10 - 14 år

FORTSÄTT PÅ NÄSTA SIDA

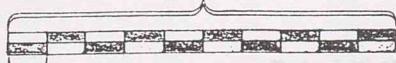
FART - TID - DISTANS

Relationen mellan fart (Kn = knop), tid (m = minuter) och sträcka (distansminuter). Om man t ex går in i den vänstra kolumnen med farten och uppsöker till höger på samma rad distansen, som skall tillryggaläggas fås den här förför erforderliga tiden i det övre tabellhuvudet.

Fart \ Tid	1 m	2 m	3 m	4 m	5 m	6 m	7 m	8 m	9 m	10 m	20 m	30 m
4 Kn	0,1	0,1	0,2	0,3	0,3	0,4	0,5	0,5	0,6	0,7	1,3	2,0
5	0,1	0,2	0,3	0,3	0,4	0,5	0,6	0,7	0,8	0,8	1,7	2,5
6	0,1	0,2	0,3	0,4	0,5	0,6	0,7	0,8	0,9	1,0	2,0	3,0
7	0,1	0,2	0,4	0,5	0,6	0,7	0,8	0,9	1,0	1,2	2,3	3,5
8	0,1	0,3	0,4	0,5	0,7	0,8	0,9	1,1	1,2	1,3	2,7	4,0
9	0,2	0,3	0,5	0,6	0,8	0,9	1,1	1,2	1,4	1,5	3,0	4,5
10	0,2	0,3	0,5	0,7	0,8	1,0	1,2	1,3	1,5	1,7	3,3	5,0
11	0,2	0,4	0,6	0,7	0,9	1,1	1,3	1,5	1,6	1,8	3,7	5,5
12	0,2	0,4	0,6	0,8	1,0	1,2	1,4	1,6	1,8	2,0	4,0	6,0
13	0,2	0,4	0,7	0,9	1,1	1,3	1,5	1,7	2,0	2,2	4,3	6,5
14	0,2	0,5	0,7	0,9	1,2	1,4	1,6	1,9	2,1	2,3	4,7	7,0
15	0,3	0,5	0,8	1,0	1,3	1,5	1,7	2,0	2,3	2,5	5,0	7,5
16	0,3	0,5	0,8	1,1	1,3	1,6	1,9	2,1	2,4	2,7	5,3	8,0
17	0,3	0,6	0,9	1,1	1,4	1,7	2,0	2,3	2,6	2,8	5,7	8,5
18	0,3	0,6	0,9	1,2	1,5	1,8	2,1	2,4	2,7	3,0	6,0	9,0
19	0,3	0,6	1,0	1,3	1,6	1,9	2,2	2,5	2,9	3,2	6,3	9,5
20	0,3	0,7	1,0	1,3	1,7	2,0	2,3	2,7	3,0	3,3	6,7	10,0
21	0,4	0,7	1,1	1,4	1,8	2,1	2,4	2,8	3,2	3,5	7,0	10,5
22	0,4	0,7	1,1	1,5	1,8	2,2	2,6	2,9	3,3	3,7	7,3	11,0
23	0,4	0,8	1,1	1,5	1,9	2,3	2,7	3,1	3,4	3,8	7,7	11,5
24	0,4	0,8	1,2	1,6	2,0	2,4	2,8	3,2	3,6	4,0	8,0	12,0
25	0,4	0,8	1,3	1,7	2,1	2,5	2,9	3,3	3,8	4,2	8,3	12,5
26	0,4	0,9	1,3	1,7	2,2	2,6	3,0	3,5	3,9	4,3	8,7	13,0
27	0,5	0,9	1,4	1,8	2,3	2,7	3,2	3,6	4,1	4,5	9,0	13,5
28	0,5	0,9	1,4	1,9	2,3	2,8	3,3	3,7	4,2	4,7	9,3	14,0
29	0,5	1,0	1,4	1,9	2,4	2,9	3,4	3,9	4,3	4,8	9,7	14,5
30	0,5	1,0	1,5	2,0	2,5	3,0	3,5	4,0	4,5	5,0	10,0	15,0

1 Distansminut (nautisk mil) = 1 852 meter

1 Distansminut = 10 kabellängder

1 Kabellängd = 185 meter

Källa: Arnell, Nils och Ekstrand, Sven. "Navigation", Utbildningsförlaget Stockholm, 1972.

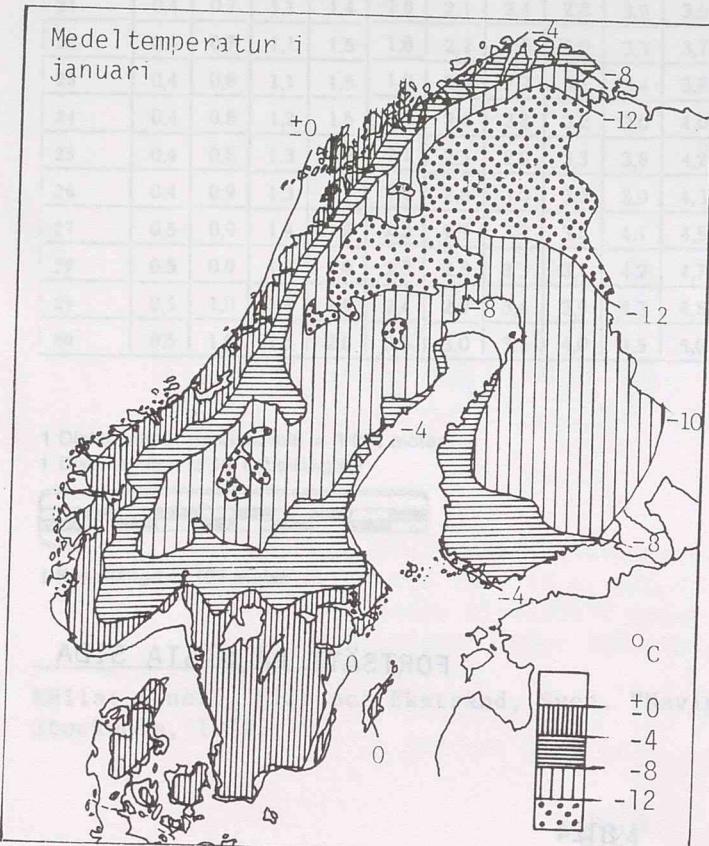
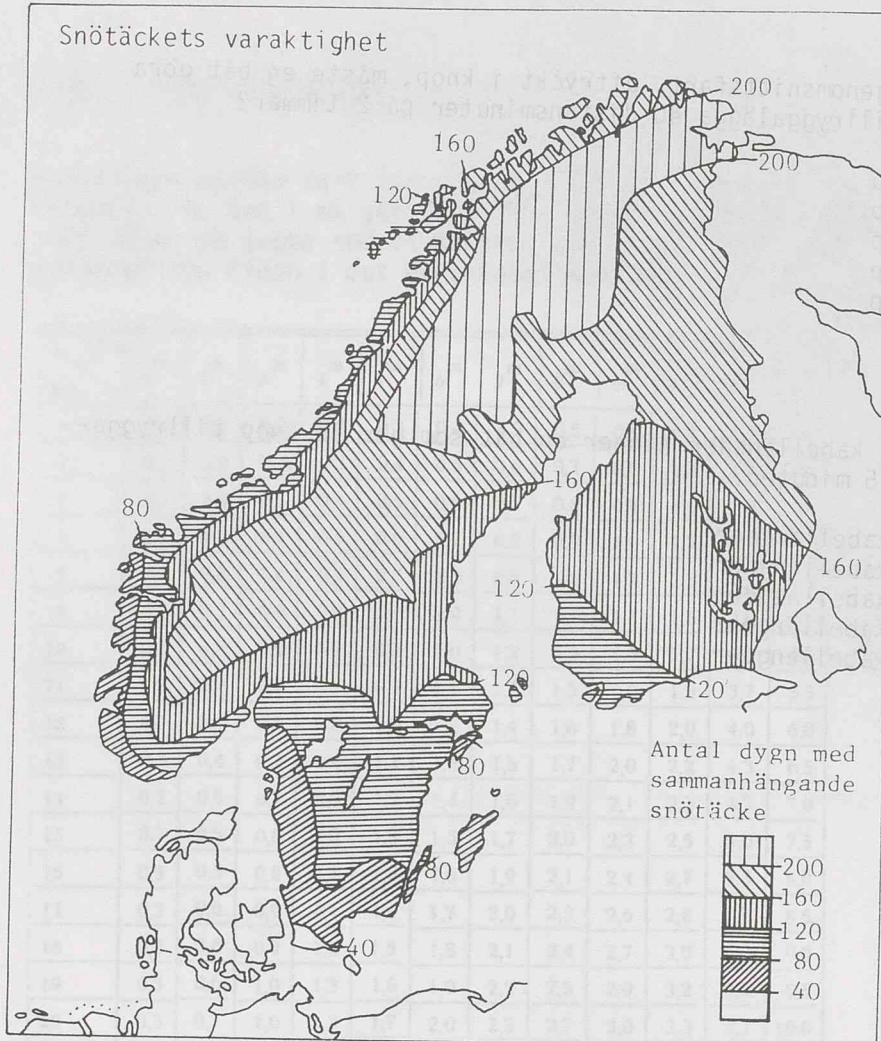
11. Hur stor genomsnittsfart, uttryckt i knop, måste en båt göra för att tillryggalägga 40 distansminuter på 2 timmar?

- A 5 knop
- B 10 knop
- C 15 knop
- D 20 knop
- E 25 knop

12. Hur många kabellängder hinner en båt som gör 10 knop tillryggälägga på 5 minuter?

- A 0,8 kabellängder
- B 1,3 kabellängder
- C 8,0 kabellängder
- D 13,0 kabellängder
- E 15,0 kabellängder

FORTSÄTT PÅ NÄSTA SIDA

Källa: W:son Ahlman, Hans (red.)
Norden i text och kartor. Generalstabens Litografiska Anstalts Förlag, Stockholm, 1976, s 26 och 27.

13. Hur många dygn under vintern finns det sammanhängande snötäcke och vilken medeltemperatur är det i januari månad i området mellan Vänern och Vättern?

- A Snön ligger mellan 40 och 80 dygn och medeltemperaturen mellan $\pm 0^{\circ}\text{C}$ och -4°C .
- B Snön ligger mellan 40 och 80 dygn och medeltemperaturen mellan -4°C och -8°C .
- C Snön ligger mellan 80 och 120 dygn och medeltemperaturen mellan $\pm 0^{\circ}\text{C}$ och -4°C .
- D Snön ligger mellan 80 och 120 dygn och medeltemperaturen mellan -4°C och -8°C .
- E Snön ligger mellan 120 och 160 dygn och medeltemperaturen mellan $\pm 0^{\circ}\text{C}$ och -4°C .

14. Hur många dygn per år ligger snön i större delen av det område som har en medeltemperatur i januari mellan -4°C och -8°C ?

- A Mellan 40 och 80 dygn
- B Mellan 80 och 120 dygn
- C Mellan 120 och 160 dygn
- D Mellan 160 och 200 dygn
- E Mer än 200 dygn

16. Hur många fall av genorri rapporterades år 1971?

FORTSÄTT PÅ NÄSTA SIDA

RAPPORTERADE FALL AV GONORRÉ 1950 - 1975

Gonorré 1950-1975

Gonorrhoea

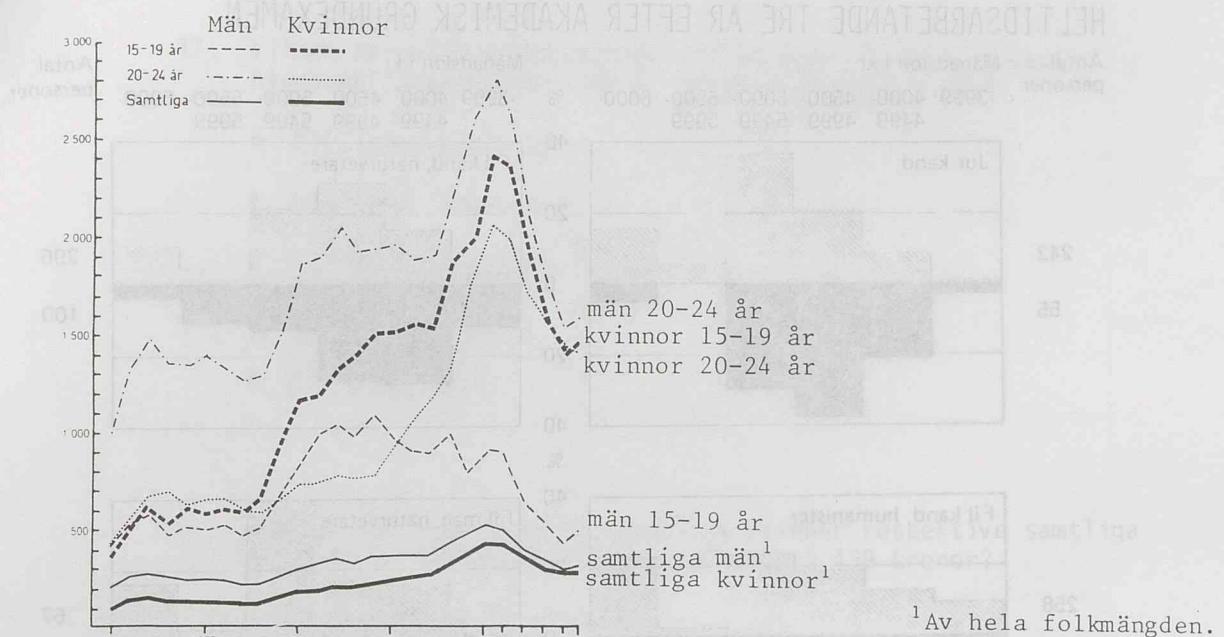
Källa: Sammanställning från Statens bakteriologiska laboratorium.

	Rapporterade fall Reported cases					Fall per 100 000 invånare av medefolkmängden Cases per 100 000 inhabitants						
	Ålder, år Age, years					Ålder, år Age, years						
	0-9	10-14	15-19	20-24	25+ ¹	Total	0-9	10-14	15-19	20-24	25+ ¹	Total
Män Male												
1950	7	5	872	2 353	3 768	7 005	..	2	412	1 009	1 170	200
1955	-	6	1 142	2 989	4 890	9 027	..	2	502	1 387	213	249
1959	1	6	1 859	3 422	4 280	9 568	..	2	677	1 508	183	257
1960	2	16	2 441	4 348	4 694	11 501	..	5	832	1 868	200	308
1961	-	21	3 091	4 550	4 759	12 421	..	7	993	1 902	202	331
1962	1	14	3 414	5 231	4 824	13 484	..	5	1 044	2 053	204	357
1963	3	11	3 237	5 286	4 349	12 886	..	4	986	1 938	183	339
1964	4	14	3 572	5 745	4 683	14 018	..	5	1 105	1 963	196	365
1965	2	10	3 099	6 228	5 054	14 393	..	4	980	1 968	209	371
1967	3	9	2 675	6 526	5 763	14 976	..	3	903	1 919	235	380
1968	1	6	2 885	7 551	6 828	17 271	..	2	998	2 225	276	437
1969	1	10	2 337	8 827	8 026	19 201	..	4	823	2 598	319	480
1970	2	5	2 632	9 606	8 952	21 197	..	2	930	2 840	353	528
1971	2	19	2 535	8 740	9 183	20 479	..	7	902	2 652	358	507
1972	1	9	1 880	6 843	8 025	16 758	..	3	674	2 167	310	414
1973	2	7	1 467	5 328	6 950	13 754	..	3	531	1 756	267	339
1974	4	4	1 184	4 558	6 771	12 521	..	1	430	1 552	258	308
1975	2	5	1 318	4 593	6 799	12 717	..	2	480	1 596	257	312
Kvinnor Female												
1950	15	8	759	959	1 466	3 207	..	4	368	416	64	91
1955	8	31	1 316	1 413	2 057	4 825	..	11	596	656	87	132
1959	8	94	2 530	1 459	1 762	5 853	..	30	957	656	73	157
1960	15	134	3 317	1 675	1 831	6 972	..	44	1 179	736	76	186
1961	12	198	3 565	1 747	1 769	7 291	..	68	1 194	748	73	193
1962	9	179	4 185	1 946	1 787	8 106	..	64	1 335	782	73	213
1963	6	187	4 428	2 022	1 608	8 251	..	69	1 410	771	65	216
1964	13	215	4 734	2 204	1 752	8 918	..	82	1 524	786	71	231
1965	10	181	4 618	2 866	2 032	9 707	..	69	1 527	960	81	250
1967	6	152	4 410	3 831	2 599	10 998	..	59	1 555	1 185	102	278
1968	7	136	5 203	4 393	3 184	12 923	..	53	1 886	1 349	124	325
1969	6	100	5 505	5 808	3 800	15 219	..	39	2 033	1 784	146	380
1970	4	128	6 594	6 705	4 257	17 688	..	50	2 442	2 073	163	439
1971	9	138	6 422	6 483	4 621	17 673	..	54	2 394	2 054	174	436
1972	8	102	5 159	5 276	4 195	14 740	..	40	1 939	1 735	156	362
1973	4	69	4 106	4 588	3 905	12 672	..	27	1 558	1 566	144	310
1974	6	80	3 680	4 030	3 718	11 514	..	30	1 405	1 423	136	281
1975	3	82	3 823	3 919	3 744	11 571	..	30	1 466	1 415	136	281
Båda könen Both sexes												
1950	22	13	1 631	3 312	5 234	10 212	..	3	390	714	116	146
1955	8	37	2 458	4 402	6 947	13 852	..	7	548	1 022	149	191
1959	9	100	4 389	4 881	6 042	15 421	..	16	814	1 086	127	207
1960	17	150	5 758	6 023	6 525	18 473	..	24	1 002	1 309	137	247
1961	12	219	6 656	6 297	6 528	19 712	..	37	1 092	1 332	136	262
1962	10	193	7 599	7 177	6 611	21 590	..	34	1 186	1 425	137	285
1963	9	198	7 665	7 308	5 957	21 137	..	36	1 193	1 366	123	277
1964	17	229	8 306	7 949	6 435	22 936	..	42	1 310	1 387	132	298
1965	12	191	7 717	9 094	7 086	24 100	..	36	1 248	1 479	144	310
1967	9	161	7 085	10 357	8 362	25 974	..	30	1 222	1 561	167	329
1968	8	142	8 088	11 964	10 012	30 214	..	27	1 432	1 797	199	380
1969	7	110	7 842	14 635	11 826	34 420	..	21	1 414	2 200	231	430
1970	6	133	9 226	16 311	13 209	38 885	..	25	1 668	2 465	256	484
1971	11	157	8 957	15 223	13 804	38 152	..	30	1 630	2 359	265	471
1972	9	111	7 039	12 119	12 220	31 498	..	21	1 291	1 955	232	388
1973	6	76	5 573	9 916	10 855	26 426	..	14	1 032	1 663	204	325
1974	10	84	4 864	8 588	10 489	24 035	..	15	905	1 488	196	295
1975	5	87	5 141	8 512	10 543	24 288	..	15	960	1 507	195	296

¹ Inkl „okänd ålder“. ⁻² Beräknat på hela folkmängden.

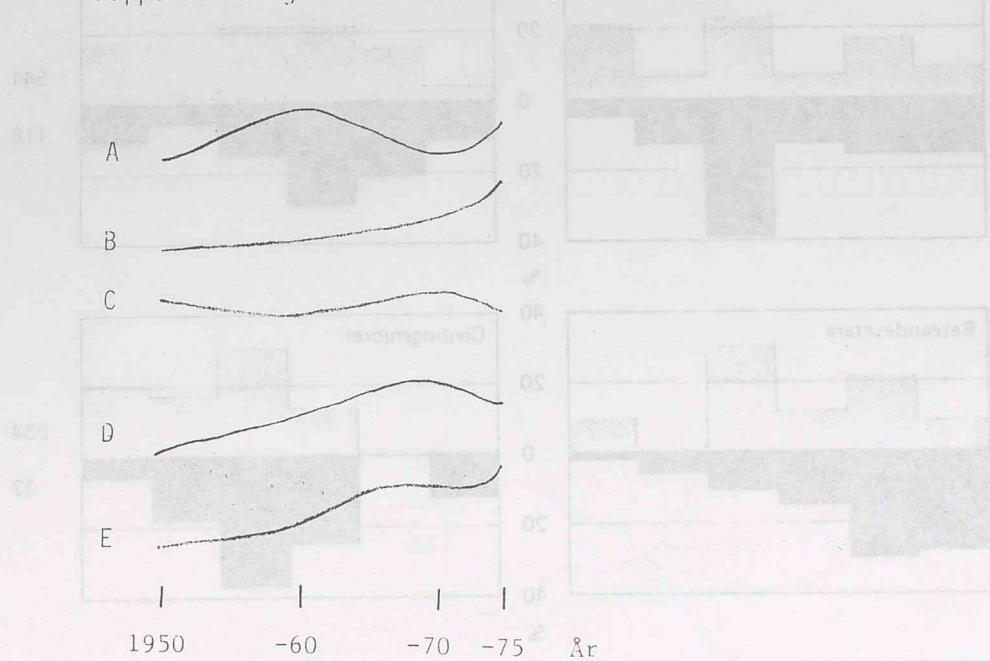
Källa: Allmän hälso- och sjukvård 1975. Sveriges officiella statistik, SOS, Socialstyrelsen, Liber, Stockholm, 1977, s 78.

GONORRÉ 1950-1975

Antal fall på 100 000 män respektive kvinnor inom olika åldersgrupper.

15. Vilken kurva visar den ungefärliga utvecklingen av antalet rapporterade gonorrhéfall från 1950 till 1975?

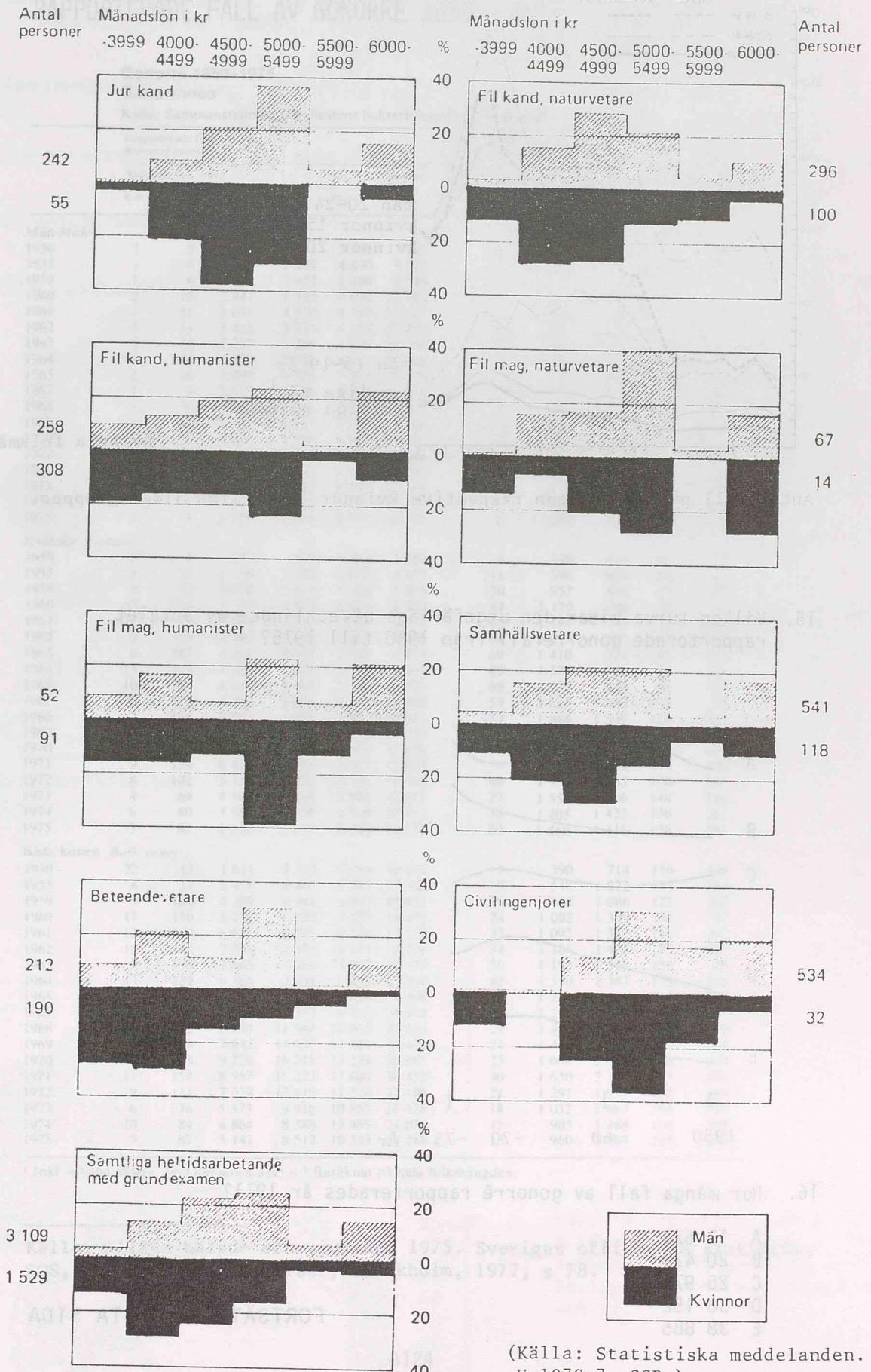

16. Hur många fall av gonorré rapporterades år 1971?

- A 17 673
- B 20 479
- C 25 974
- D 38 152
- E 38 885

FORTSÄTT PÅ NÄSTA SIDA

HELTIDSARBETANDE TRE ÅR EFTER AKADEMISK GRUNDEXAMEN

(Källa: Statistiska meddelanden.
U 1979:7, SCB.)

17. Vilken kvinnlig examensgrupp var den lägst betalda gruppen bland heltidsarbetande tre år efter akademisk examen?

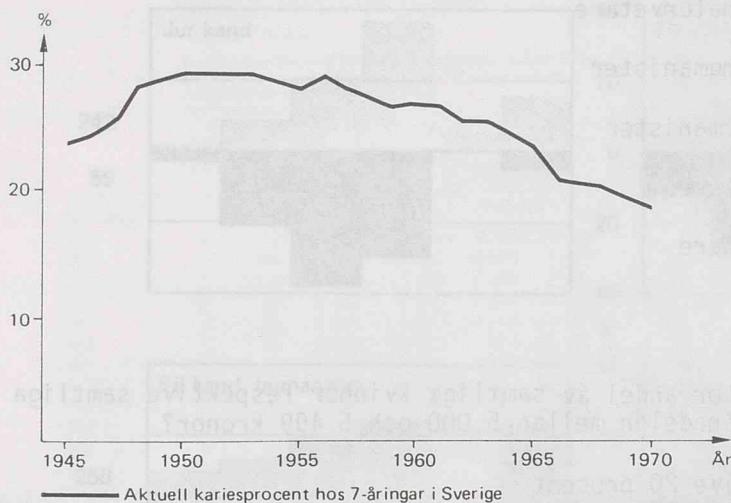
- A Fil kand, naturvetare
- B Fil kand, humanister
- C Fil mag, humanister
- D Samhällsvetare
- E Beteendevetare

18. Ungefär hur stor andel av samtliga kvinnor respektive samtliga män hade en månadslön mellan 5 000 och 5 499 kronor?

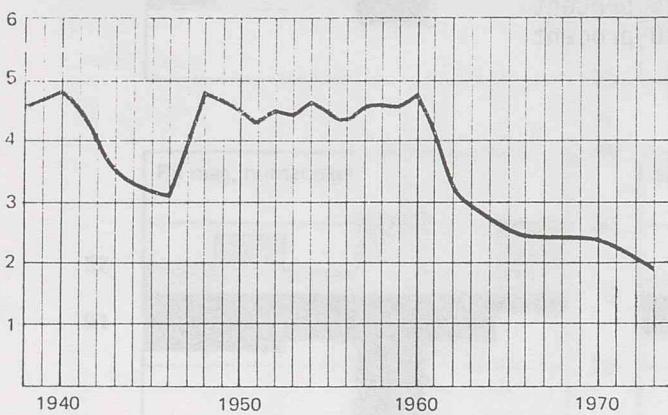
- A 30 respektive 20 procent
- B 25 respektive 15 procent
- C 20 respektive 20 procent
- D 15 respektive 25 procent
- E 20 respektive 30 procent

FORTSÄTT PÅ NÄSTA SIDA

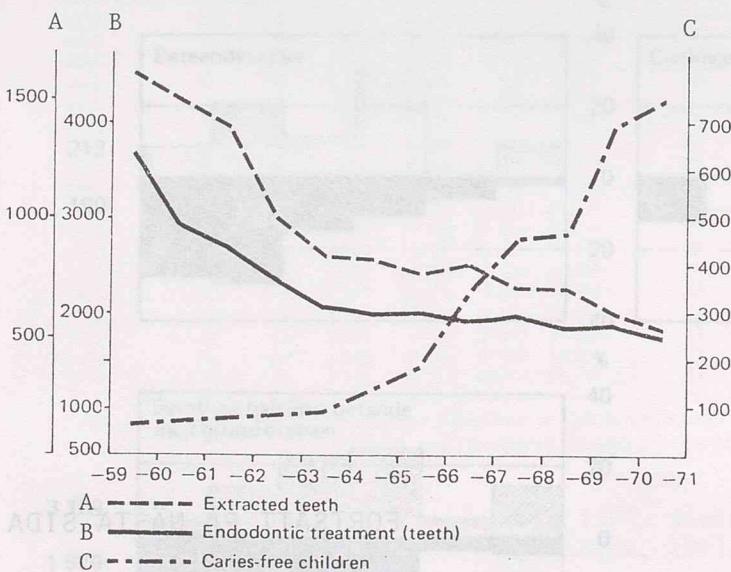
BARNTANDVÅRD

Andelen 7-åringar i Sverige med karies.

Antal fyllningar per barn och läsår vid skoltandvården i Göteborg åren 1938-1973.

Utvecklingen av antalet utdragningsar (A), antalet rotfyllningar (B) och antalet kariesfria barn (C) i Göteborgs skoltandvård 1960-1970.

(Källa: SOU 1975:32, s 116, 118 och 119.)

19. Hur stor var andelen 7-åringar i Sverige med karies år 1963?

- A 16 procent
- B 19 procent
- C 22 procent
- D 25 procent
- E 28 procent

20. För vilket år gäller följande beskrivning av skoltandvården i Göteborg?

Detta år inleddes en period, på ett antal år, då antalet fyllningar per barn och läsår inte förändrades. Antalet rotfyllningar var sedan några år tillbaka relativt oförändrad medan antalet utdragningar av tänder upptäcktes en liten uppgång.

- A 1962
- B 1964
- C 1966
- D 1968
- E 1970

PROVET ÄR SLUT, OM DU HAR TID ÖVER, GÅ TILLBAKA OCH KONTROLLERA DINA SVAR.